

Dějepisná exkurze Krakov, koncentrační tábor Březinka

Dne 17. 5. a 24. 5. 2017 se žáci osmých a devátých ročníků zúčastnili dějepisné exkurze do Polska.

Vyjížděli jsme ráno ve čtyři hodiny, cesta nám ubíhala rychle, většina žáků v autobuse spala. Nechyběly ani povinné zástavky na WC a občerstvení.

Naším cílem bylo město Krakov, které leží na řece Visle v jižním Polsku. Je druhým nejnavštěvovanějším městem Polska. V Krakově se nachází kolem 3 000 památkových objektů. Staré město s Wawelem a čtvrtí Stradom patří do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Naše prohlídka začala u hradu Wawel a katedrály sv. Stanislava a Václava na opevněném Wawelském návrší. Prohlédli jsme si i krásné nádvoří ve stylu renesance s barokními prvky, které je obklopeno sloupovou arkádou. Obranný systém tvořily obranné věže, některé byly zničeny a postaveny nové za vlády Jagellonců.

Další zajímavostí města je Hlavní náměstí tzv. Rynek Główny, který patří mezi největší ve střední Evropě. Uprostřed náměstí se nachází budova Sukiennice, jež je nejstarším nákupním centrem na světě a je v provozu již 700 let. Viděli jsme i dva nejdůležitější kostely. Jedním z nich je kostel svatého Vojtěcha z 10. století a potom kostel svatého Mariána se dvěma špičatými věžemi, kde se nachází nejstarší gotický oltář v Evropě. Na náměstí jsme zhlédli i Radniční věž a pomník Adama Mickiewicze.

Naše cesta také vedla do Kazimierzu, který byl původně samostatným městem a roku 1868 se spojil s Krakovem. Jsou zde dochovány vzpomínky na židovskou komunitu, která zde žila až do holocaustu.

Odpoledne jsme odjeli do Osvětimi. V tomto městečku na rozkaz Heinricha Himmlera z 27. dubna 1940 byl v bývalých kasárnách polské armády založen koncentrační tábor (později vyhlazovací). Velitelem tábora se stal Rudolf Höss. Prvními vězni byli především Poláci, v březnu 1941 jich zde bylo skoro 11 000. Tábor Auschwitz byl určen převážně mužským vězňům, v letech 1941 – 1942 pak sovětským válečným zajatcům, pro které byl zřízen speciální sektor, bylo s nimi nakládáno velmi krutě, během pár měsíců zůstala z 10 000 válečných zajatců naživu ani ne desetina. Tábor se během let rozrůstal, tvořily ho 3 hlavní tábory: Auschwitz I, Auschwitz II-Birkenau, Auschwitz III-Monowitz a více než 40 podtáborů.

Tři kilometry od Osvětimi vznikl tábor u vesnice Březinka (Birkenau), který byl pojmenován Auschwitz II-Birkenau.

Vchod do tábora je tvořen vstupní branou, kterou byly do tábora v květnu 1944 přivedeny koleje, po kterých do tábora přijížděly transporty s lidmi. Nad vstupní branou byla vystavěna věž, ze které byl rozhled na celý areál tábora a na rampu, kde probíhala selekce vězňů na schopné a neschopné práce.

První stavby, které na území tábora vyrostly, byly cihlové domy. S následujícími transporty se ale tábor rychle rozrůstal a vyvstala potřeba rychle stavět další a další „ubytovací“ kapacity, což vedlo nejprve k využití koňských stájí a poté k výstavbě dalších dřevěných staveb. Dřevěné baráky byly extrémně nevhodné pro život, mezerami mezi prkny v zimě prostupoval chlad a v létě se stávaly výhni. Tábor se dělil na několik menších částí – mužský, ženský, terezínský rodinný, maďarský židovský a cikánský tábor.

Po okraji obytných bloků se nacházela hygienická zařízení, v nichž byly latríny a umývárny. V zadní části tábora byly vystavěny 4 plynové komory, ve kterých byli hromadně zabíjeni lidé z příchozích transportů, ale také nemocní vězni, u nichž se nepředpokládal rychlý návrat do práce.

Krematorium II. a III. mělo převlékárny a komory umístěné pod zemí. Po schodech sestupovaly oběti do převlékárny, kde odložily oblečení a nahé pak vstupovaly do plynové komory. Jednalo se o betonovou kobku, která byla propojena větracími komínky s povrchem, kam vhažovali vojáci SS vraždící plyn – cyklon B. Další místnosti se pak zaměřovaly na zužitkovávání mrtvých (odebírání zlatých zubů, vlasů atd.) a jejich likvidaci ve spalovacích pecích tzv. krematoriích.

Viděli jsme pouze zbytky plynových komor a kremačních jam na pece, protože nacisti je sami začali ničit ke konci války, aby zatajily hrůzy, které se děly v koncentračních táborech. Vedle krematoria se nacházely jámy, do kterých se vysypával popel spálených lidských těl.

Zachovalo se zde 45 zděných a 22 dřevěných stavení. Z této doby také pochází oplocení, komínky a základy nedochovaných domů.

Prošli jsme celý areál a zastavili se u památníku, který je věnován všem lidem, kteří zde v táboře zemřeli. Mnoho lidí se na tomto místě pomodlí, zapálí svíčku, zavzpomíná na své příbuzné a uvědomí si hrůzu nacistického režimu a utrpení miliónů lidí z celé Evropy.

Prohlídku jsme ukončili kolem sedmé večer a se svými pocity jsme nasedli do autobusu, který nás vezl domů. Každý z nás si domů odváží vzpomínky na toto hrozné místo, které nám navždy zůstane v paměti jako varování před hrůzami válek a rasismu.